

DSS

Društvo
slovenskih
skladateljev



80^{LET}

Pogovori
s skladatelji –
Cikel 1808

POGOVORI S SKLADATELJI – CIKEL 1808

Godalni kvartet ACCADÉMIA

Mojca FORTIN – *violina*

Beti BRATINA – *violina*

Gea PANTNER VOLFAND – *viola*

Zoran BIČANIN – *violončelo*

PROGRAM

Peter Šavli, Edward Grieg

Torek, 17. junija 2025, ob 19.30

Društvo slovenskih skladateljev,
Kogojeva dvorana

Ob 19.00 – Predkoncertni pogovor

Moderator: Aleš Nagode



www.dss.si

PROGRAM

Peter ŠAVLI

Melos za godalni kvartet

Edward GRIEG

Godalni kvartet v g-molu

Godalni kvartet ACCADÉMIA

Violinistki Mojco Fortin in Beti Bratina, violistko Geo Pantner Volfand ter violončelista Zorana Bičanina je na skupno umetniško pot privedlo naključje. Srečali so se kot študentje predmeta Komorna igra pri profesorju Tomažu Lorenzu na Akademiji za glasbo v Ljubljani in leta 2009 ustanovili *Godalni kvartet Accadémia*. Ansambel je hitro zorel v kakovostno izvajalsko telo, saj so že v času študija za svoje umetniško delovanje prejeli Prešernovo nagrado Akademije za glasbo v Ljubljani. Poleg študija na matični akademiji so se izpopolnjevali še na seminarjih vidnih komornoglasbenih poustvarjalcev, kot so *Trio di Parma*, Wen-Sinn Yang, Ana Čumačenko, Nora Chastain ... Po diplomi so študij komorne glasbe nadaljevali pri slovitem *Carmina kvartetu*, na Univerzi za glasbo in predstavljajočo umetnost v Gradcu.

Z javnim nastopanjem so začeli februarja 2010, ko so izvedli prvi celovečerni koncert. Od takrat znanjuje njihovo delovanje nenehna kvalitativna rast, ki jih danes uvršča med programsko in interpretativno najbolj prodorne slovenske komornoglasbene ansamble. Njihovo igranje odlikuje kreativna zasnova, ki ne zanemarja pozornosti do skladateljske intence, ter virtuozna izvedba, pri kateri prizadevanje za natančno podajanje notnega teksta ne stoji na poti muzikantski razigranosti.

S svojimi nastopi navdušujejo občinstvo tako doma kot v tujini. Že leta 2010 so uspešno zastopali ljubljansko Akademijo za glasbo v okviru *Slovenskega meseca* na Madžarskem, s koncertoma v Budimpešti in Békéscsabi. Naslednje leto so v norveškem Berlevågu sodelovali pri izvedbi opere *Heksehammeren* skladatelja Ragnarja Rasmusena. Občasno so sodelovali s številnimi vidnimi solisti klasične glasbe (Mate Bekavac, Wendy Enderle-Champney, Jure Hladnik ...), pa tudi s poljskim jazz saksofonistom Grzechem Piotrowskim ob predsedovanju

Poljske Evropski uniji. Nastopali so v okviru različnih koncertnih ciklov in festivalov, kot so programi Glasbene mladine Ljubljanske in Glasbene mladine Slovenije, *Metabonma*, *Echos Festival*, *Festival Bled*, *Festival Lent* ter prireditve Fondazione musicale Santa Cecilia v Portogruaru. Posebno odmevno je bilo njihovo sodelovanje v abonmaju *Veličastnih 7* Cankarjevega doma, leta 2017, kjer so z newyorško plesno skupino Bill T. Jones / Arnie Zane Dance Company v Gallusovi dvorani z velikim uspehom izvedli dela Schuberta in Ravela.

Poleg tega svojo virtuoznost dokazujejo na številnih tekmovanjih, bili so finalisti tekmovanja *Amici della Musica* v Vidmu (Udine) ter polfinalisti mednarodnega tekmovanja *Festivala Bled*. So zmagovalci (2015) in tretjenagrajenci (2012) *Tekmovanja Primož Ramovš*.



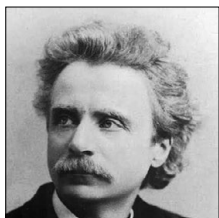
Med najvidnejše slovenske skladatelje srednje generacije sodi **Peter Šavli** (1961). Študiral je na Akademiji za glasbo v Ljubljani, kjer je leta 1988 diplomiral v razredu Alojza Srebotnjaka. Študij je nadaljeval v ZDA, najprej na univerzi Yale (med 1993 in 1995), kjer je diplomiral z umetniško diplomjo in z nagrado *Bradley Keller* za izjemne dosežke v kompoziciji. V naslednjih letih (med 1995 in 1999) se je izpopolnjeval pri skladateljih Stevenu Stucky in Roberti Sierra na univerzi Cornell (New York) in doktoriral z disertacijo *Harmonska gostota pri Messiaenu*. V tem času je tudi predaval kot asistent na univerzi Cornell in dvakrat prejel nagrado *Blackmore* za dosežke v kompoziciji. Kot gostujoči predavatelj je predaval glasbeno teorijo na univerzi Syracuse. Po vrnitvi iz ZDA je med letoma 1999 in 2001 vodil program Kulturne vzgoje in humanistike v Cankarjevem domu. Do leta 2004 je nato živel kot svobodni umetnik in honorarno predaval solfeggio na Srednji glasbeni in baletni šoli v Ljubljani. Leta 2004 se je zaposlil kot redni sodelavec na Konservatoriju za glasbo in balet Ljubljana, kjer je predaval solfeggio in kasneje še glasbeni stavek. Na Akademiji za glasbo v Ljubljani je docent za glasbeno teoretične predmete. Sodeloval je tudi s Fakulteto za računalništvo in informatiko Univerze v Ljubljani pri razvoju računalniških aplikacij za poučevanje solfeggia.

Šavlijev opus je izreden po obsegu, raznovrstnosti in kvaliteti. Do danes je ustvaril več kot 60 del, med njimi glasbenoscenska dela (mladinska pravljična opera *Pastir*), večja dela za simfonični ali komorni orkester (*Favilla*, *Devant une neige*, *Sotočje*), koncerte za saksofon (*Saxophonia*), klavir, kitaro, violino, komorna dela za različne sestave, zborovske skladbe, samospeve, elektro-akustične kompozicije in didaktična dela.



O skladbi **Melos za godalni kvartet** je skladatelj zapisal: »Skladbo sem napisal leta 1997 v drugem letniku doktorskega študija na univerzi Cornell v ZDA. Takrat sem komponiral v izrazito ekspresivni maniri, ki se je nadaljevala še iz študija na prejšnji univerzi Yale. Takrat so nastale tudi skladbe *Je dois m'abbattre* za klavir, *Arcades* za dvojni godalni kvartet in klavir, *Trije samospevi na Murnova besedila* in *Koncert za kitaro in orkester*. Takratno zvočnost bi želel neskromno vzporejati s slikami izjemnega slikarja Emerika Bernarda. Skladba se izraža skozi kontrapunktično, pogostokrat inverzno teksturo kromatiziranih lestvičnih motivov. Tudi ime skladbe se v retrogradnem branju [Solem] bere kot nekaj resnega ali svečanega. Glasba se razpenja v široke nerazrešene kadence, ki vztrajno in namenoma napenjajo lok neizrečenosti. Energija se nenadoma vendarle sprosti v odločno ternarno gibanje svobodnega kontrapunkta v svobodnem metrumu, v staccatiranih notah in pizzicatih. Tudi to kontrapunktično vrvenje ne prinese željene katarze, saj se pričnejo vpletati binarni poudarki inverznih motivov iz prvega dela. Glasbo privedejo do klimaksa, oblikovanega v maniri nerazrešenih kadenc v prvem delu skladbe. Ternarno gibanje se še enkrat požene v ponoven poskus razrešitve, a tega prinese šele konec skladbe z ritmičnim razkrojem kromatičnih motivov v pojemačih in tihih pizzicatih.«

Glasbeni nacionalizem, katerega izhodišče je bila Srednja Evropa, je v drugi polovici 19. st. segel tudi v skandinavske dežele. Med najbolj značilne predstavnike te smeri sodi **Edward**



Grieg (1843–1907). Svojevrsten paradoks je dejstvo, da je osrednja osebnost norveške glasbe postal prav skladatelj, ki je moral iskati svojo identiteto. Bil je namreč sin škotskega priseljenca in norveške matere, živel pa je v okolju, kjer sta med izobraženim prebivalstvom prevladovala danska

kultura in danski jezik. Prvi glasbeni pouk je dobil doma, nato pa že s petnajstimi leti začel študij na leipziškem konservatoriju. Študiral je klavir in kompozicijo, a s študijem ni bil povsem zadovoljen, saj se mu je zdel pust in preveč akademski. Izjema je bil pouk klavirja pri Schumannovem prijatelju E. F. Wenzlu, ki ga je navdušil za glasbo nemške glasbene romantike.

Po končanem študiju se je za kratek čas vrnil na Norveško, nato pa živel v Københavnu. V sredini šestdesetih let se je začel zanimati za norveško folkloro in se vključil v krog glasbenih ustvarjalcev, ki so želeli ustvariti novo, značilno norveško različico glasbenega romantizma. Po vrnitvi v domovino je dejavno sodeloval kot organizator ključnih institucij mlade norveške glasbene kulture. Kot dirigent in pianist je nastopal v domovini in na pogostih turnejah v druge evropske dežele. Večino časa pa je posvetil skladanju ter ustvaril obsežen repertoar, v katerem – ob redkih večjih delih – prevladujejo predvsem miniature za klavir ter pesmi za glas in klavir.

Godalni kvartet v g-molu, ki ga je napisal v letih 1877 in 1878, je nastal v prizadevanju, da bi ustaljene glasbene oblike za večje zasedbe povezal z novim izrazom, ki ga je razvil v miniaturah. Radikalna novost je povsem izvirno oblikovanje harmonije, ki je močno vplivalo na skladatelje glasbenega impresionizma. Grieg uporablja sozvočja v izredno zadržanem harmonskem ritmu, zaradi katerega nastaja med melodičnim tokom in funkcionalno harmonsko oporo neprestan tok disonantnih razmerij, ki obarvajo skladbe s pestro paletto harmonskih barv. Drugačna zasnova razmerja med melodijo in spremljavo je zahtevala tudi zgostitev glasbenega stavka, ki se odraža v nenavadno pogosti rabi dvojemk in povsem izvirni zvočnosti. Klasicističnim zgledom pa je Grieg sledil z izredno ekonomijo glasbenega gradiva, ki zagotavlja izredno motivično povezanost skladbe, tako znotraj stavkov, kot med njimi. Najbolj prepoznavna

je rdeča nit skladbe, melodija pesmi *Spillemaend* (Godčeva pesem) op. 25 št. 1, ki je v bolj ali manj variirani podobi osnova tematskega gradiva v vseh stavkih skladbe.

Aleš Nagode

KONCERT STA OMOGOČILA

Ministrstvo za kulturo RS



REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

Mestna občina Ljubljana



Mestna občina
Ljubljana

DSS



80^{LET}

Društvo
slovenskih
skladateljev

Pogovori
s skladatelji –
Cikel 1808

INFORMACIJE

Društvo slovenskih skladateljev
Trg francoske revolucije 6
1000 Ljubljana
01/241 56 60
info@dss.si
www.dss.si



www.dss.si